

Joan Josep Nuet: “La CUP ens ha demanat que trenquem amb Iniciativa però el temps de les baralles s’ha acabat”

Joan Josep Nuet (Reus, 1964) és l'actual coordinador d'Esquerra Unida i Alternativa (EUiA) i diputat al Congrés dels Diputats. Llicenciat en geografia i història per la Universitat de Barcelona. L'any 1986 va ingressar al Partit dels Comunistes de Catalunya (PCC) i a CCOO, on encara milita. Mentre es desmembrava la Unió Soviètica, ell aconseguia la seva primera acta com a regidor comunista a Montcada i Reixac. Va deixar la feina d'agent comercial, en el sector del metall i de la química industrial, el 2006 quan va ser escollit senador per designació autonòmica. Actualment també és membre de la direcció d'Izquierda Unida. No ha deixat mai de pagar la quota de soci al Casal de Cuba de Barcelona.

Sergi Picazo

Com arriba un noi de Reus a ser el líder dels comunistes de Catalunya?

Reus, en la història de Catalunya, té un paper cabdal. Va ser la segona ciutat més poblada del país, després de Barcelona, a finals del segle XIX. Reus ha parit molta gent important! No em vull comparar... però gent com Gaudí, el general Prim o l'anarquista Joan Garcia Oliver. Sempre ha estat una ciutat amb una vocació més cosmopolita. Culturalment és una ciutat molt més potent que Tarragona.

Però tu has fet més vida política a Montcada i Reixac. Has estat regidor. Coneixes els barris obrers de l'àrea metropolitana de Barcelona. Acabaran votant extrema dreta o Ciutadans? Seguiran votant el PSC? Tornaran a votar comunista?

Aquests barris obrers acumulen una crisi de fractura. Hi ha zones amb un atur que s'enfila al 40% i un atur juvenil al 60%. La manca d'oportunitats és molt profunda. Les retallades en l'Estat del benestar es noten moltíssim. Moltes famílies viuen de la pensió de l'àvia. Fins i tot amb algun episodi de racisme o de xenofòbia. Tot això té repercussió política. La crisi política es viu d'una manera especial. Hi ha un qüestionament de tot el que havien pensat i fet durant dècades. És un tema clau perquè pot marcar el futur electoral dels pròxims anys. Són barris que havien votat massivament el PSC i on, també, en els darrers anys el vot al PP havia crescut. Hem vist fenòmens similars en altres barris metropolitans d'Europa com a la *banlieue* de París.

Que votaven comunista i han acabat votant el Front Nacional.

A l'entorn de París o de Marsella qui ha abanderat l'alternativa a la crisi econòmica i política ha estat l'extrema dreta. El Front Nacional no només parla de xenofòbia i d'islam, sinó que també parla dels drets dels treballadors, de l'atur i dels drets socials. No són només *skinheads* i creus gammades. En canvi, a Catalunya i a l'Estat espanyol, són altres fenòmens polítics els que estan abanderant el descontentament tot i que cal seguir preocupats per l'extrema dreta a casa nostra. Un dels fenòmens és Podem; un altre és l'auge de l'independentisme. Són propostes de canvi vistes com a elements de proposta.

Creus que s'ha acabat el bipartidisme?

Aquesta crisi política tindrà traduccions en formes de votar diferents de les que hem viscut els darrers 30 anys. Ja no hi haurà un partit socialista que arrasa en aquests barris. La gent s'atreveix a pensar que pot no votar el PSOE o el PP trencant el bipartidisme. Abans era difícil d'imaginar perquè la gent creia que només els grans partits podien canviar la situació política o econòmica. Ara hi ha una consciència que la seva vida no millorarà votant el PP o el PSOE, sinó que és possible que empitjori. No ha desaparegut el votant del PSOE i del PP, però s'ha reduït.

“El problema és que ara per sortir de la crisi actual no hi ha una alternativa d'esquerres suficientment forta”

No menciones el teu partit, Esquerra Unida i Alternativa. Quan i per què els comunistes vau perdre el poder als barris obrers de la Catalunya metropolitana? El PSUC va guanyar les primeres municipals a la majoria del 'cinturó roig'; avui no teniu gaires esperances de governar a l'Hospitalet, Sabadell, Santa Coloma o Cornellà...

La crisi de l'esquerra i dels comunistes és un fenomen estès per l'Europa occidental des dels anys vuitanta. Vam començar a perdre batalles a finals dels anys setanta, i el 1989, amb la caiguda del Mur de Berlín, els socialdemòcrates creuen que ens han derrotat per sempre. Tot i això, qui havia guanyat, qui tenia el comandament, és la dreta neoliberal, i no la socialdemocràcia. El problema és que ara per sortir de la crisi actual no hi ha una alternativa d'esquerres suficientment forta. La dreta encara comanda la sortida de la crisi que han provocat ells.

Però... Jo et vull preguntar quins errors ha comès l'esquerra.

Hi ha una part important de l'esquerra construïda després de la Segona Guerra Mundial que impulsa el naixement de l'Estat del benestar amb uns sindicats forts, una classe treballadora industrial i una estructura social organitzada. Això dura fins als anys setanta. És un dels èxits de la història de la cultura europea. Però aleshores aquella esquerra comença a perdre poder. La batalla entre Thatcher i els sindicats miners anglesos als anys vuitanta és un pols fonamental. Aquella derrota va ser molt dura. La dreta va trobar una autopista per avançar i retallar. Avui, aquells sindicats i aquella classe treballadora no existeixen com a tal. Les xarxes i estructures populars organitzades, en les quals s'asseia el nostre poder, van fer-se petites i aleshores anem perdent quotes de poder. La socialdemocràcia pensa que l'única cosa que ha de fer és gestionar el poder i el que fa és gestionar com ho faria la dreta però amb un vernís social. Al final, però, s'estavella. Hem perdut l'hegemonia.

“Molta gent, sobretot des de l'esclat del 15-M, que no ha llegit Marx arriba a la conclusió que el capitalisme no funciona”

No et plantejges que pot ser que la gent treballadora acabés pensant que les solucions dels

comunistes o dels postcomunistes simplement no fossin bones? Et deuen haver dit molt allò de “Vete a Cuba” o l'exemple de la Unió Soviètica. No?

Això seria cert si, quan va caure el Mur i com deia Fukuyama, la història s'hagués acabat i el capitalisme fos avui el millor món dels possibles. Deien que, quan s'acabés el malson del comunisme soviètic, tots viuríem molt bé gràcies al sistema capitalista. Doncs jo crec que no ha estat així. La crisi iniciada l'any 2007 mostra la veritable cara del capitalisme quan té via lliure per fer i desfer sense control ni regulacions. El guany i el lucre com a objectiu destrossen la societat i el planeta. Només analitzant el que ha passat els darrers set o vuit anys molta gent s'ha fet revolucionària. Molta gent, sobretot sorgida de l'esclat del 15-M, que no ha llegit mai Karl Marx ha arribat a la conclusió que el capitalisme no funciona, que el món és injust i que es necessiten transformacions radicals. Aquesta gent no veu les coses exactament com els que portem 30 o 40 anys de militància política, però tenim moltíssim en comú.

Llavors, insisteixo, què falla ara?

Necessitem fer un esforç més. Que les nostres reunions són avorrides, que la forma en què s'expressen els nostres dirigents sembla més de la [nomenklatura](#), que hi ha la sensació que el nostre partit diu una cosa i potser fa una altra... Puc fer moltes més crítiques! Però la crítica no em fa por. Ho estem canviant. El que em faria por és tenir una generació submissa i resignada a acceptar com són les coses.

Els socis d'EUiA a l'Estat, Izquierda Unida, han estat implicats en escàndols com el de Caja Madrid o el fons de pensions de Willy Meyer. Heu estat titllats de casta per Podem. Sou casta?

La nostra militància, que s'enfronta cada dia al carrer contra els poderosos, és una gent lluitadora i entregada.

Però Podem es refereix a la direcció, i no als militants d'IU de Fuenlabrada o de Vallecas.

Sí, sí! Ja t'ho dic: alguns càrrecs públics o dirigents nostres s'han comportat d'una forma similar a la dels dirigents de partits del sistema. Com pot ser això? Perquè això no és fàcil. Podem, que acaba de començar, ha de tenir una contínua vigilància revolucionària per evitar trobar-se amb casos de persones que es basin en el seu interès personal. Segurament es trobaran, als Cercles de Podem de tot l'Estat, algú que el que vol és guanyar diners amb la política o amb la promoció personal. Nosaltres hem comès algun error, però de forma global la nostra gent és del millor que hi ha en política. Segur que alguns lluitadors antifranquistes després van tenir comportaments incorrectes. Però els militants d'EUiA avui estan treballant a la PAH, als moviments socials, i, quan al final del dia acaben de treballar, se'n van a l'assemblea del seu barri a fer coses per millorar la vida de la gent.

En el debat entre lluita a les institucions i lluita al carrer on et situes?

Aquest debat és molt vell. Té centenars d'anys. Quan es va fer la Revolució Russa, els soviets van agafar el poder al carrer i es van transformar en un Estat. A Bolívia, l'Equador o Veneçuela els moviments socials van prendre el poder i han regenerat el país des de les institucions de l'Estat. Les institucions no són neutrals. Depèn de la classe social que governi, seran bones o dolentes. Hem de governar per poder canviar les coses. El debat és quins mecanismes de control i de retiment de comptes existeixen.

“Podem és una sort. Però no és un espai polític de l'esquerra, sinó un fenomen que

encara hem de veure com evoluciona”

Què penses de Podem? Tindrà futur a Catalunya?

Podem és una sort. A França l'esclat de la crisi política es vehicula a través de Le Pen. A l'Estat espanyol sembla que es vehicula en part a través de Podem. Però s'ha de dir que Podem no és un espai polític de l'esquerra, com som EUiA, sinó un fenomen polític que encara hem de veure com evoluciona. Nosaltres apostem per la classe treballadora, per l'esquerra i per la unitat. Podem prové més del món acadèmic i té un vincle petit amb els treballadors; nosaltres no deixarem l'esquerra per guanyar vots; i Podem tampoc aposta per la unitat. Nosaltres tenim molt a aprendre de Podem: en transparència, en comunicació... Però no tenim res a aprendre'n en democràcia interna: nosaltres no anem a donar suport al líder a sí o no. Així funcionen les empreses per triomfar en el mercat, però això no és un mercat. Però em quedo amb allò positiu de Podem. Segur que ells poden tenir raó en moltes de les coses de les quals es queixen d'Izquierda Unida, però jo també tinc queixes sobre propostes que fan ells. La qüestió és parlar-ne.

Pablo Iglesias era assessor d'Izquierda Unida i de Cayo Lara. El vau deixar escapar!

Diré la mateixa frase que va dir Alberto Garzón: “Podem existeix en gran part fruit dels errors d'Izquierda Unida”. Però, a Catalunya, això és així. Aquí no hauria nascut un Podem existint ICV, EUiA, la CUP o Procés Constituent. Neix aquí perquè neix primer a Madrid. Izquierda Unida va perdre moments i oportunitats clau.

Per exemple?

En les europees. EUiA va apostar per un candidat independent, nou i potent com Gerardo Pisarello per a la llista de les eleccions europees. Jo l'hauria posat de número 1 d'Espanya. Hi va haver gent que no només no ho va comprendre, sinó que ho va combatre. D'aquests vents, vénen aquestes tempestes.

Com veus el fenomen de Guanyem?

El veig molt bé. És una proposta política ambiciosa. Respon al que nosaltres hem pensat sempre sobre la creació d'un nou espai polític d'unitat de les esquerres sense negar els seus components, sinó multiplicant-los. Guanyem no demana a ningú d'on ve, sinó què vol fer.

“La CUP o Podem s'autodefineixen com a punt de trobada. Això és un error. Però tothom ha passat per aquesta malaltia infantil”

EUiA hi serà segur en la candidatura de Guanyem?

Sí. No n'hi ha cap dubte. Hi som ja i hi serem segur. Aquests espais poden tenir les seves contradiccions, però són les contradiccions de la vida. És normal. Guanyem és una de les millors propostes unitàries que hem vist. Va més enllà de Barcelona. Nosaltres sempre hem pensat que a Guanyem és on hauríem d'acabar per poder iniciar camí junts. En canvi, hi ha altres espais, com la CUP o Podem, que s'autodefineixen com a punt de trobada. Això és un error. Però tothom ha passat per aquesta malaltia infantil. És com un xarampió. El PSUC va ser històricament un punt de trobada. Quan Iniciativa va néixer, creia que era el punt de trobada. Quan EUiA va néixer, també ho creiem. La CUP també va ser un punt de trobada. Procés Constituent, també. Podem ho està sent. Però al final cap d'ells és el punt de trobada. L'hem de construir contínuament. D'aquí a 10 anys farem el

mateix debat.

Què estàs volent dir, Joan Josep?

Primer, que hem d'aprendre de la història. Segon, que hem d'actuar amb modèstia. Tercer, que hem de pensar en allò col·lectiu. Ningú pot excloure l'altre de la possibilitat de formar part d'aquest punt de trobada. No pots dir: "Vosaltres no hi podeu ser". Em costa molt d'entendre que hi hagi gent que s'exclouï perquè pensen que ells són el punt de trobada.

Estàs parlant de la CUP?

Nosaltres defensem que la CUP entri en aquest punt de trobada. Ens vam reunir amb ells fa uns quants dies i els vam dir directament: el tema ara no és muntar nous *xiringuitos*; el tema és que si diferents partits, organitzacions socials i persones coincidim en un 80% del discurs... com és possible que no puguem construir plegats una alternativa? És un error profund concentrar-nos en el 20% que ens diferencia. Mai estarem d'acord en el 100%. Els uns diuen que hem de tenir un salari de 2.200 euros, i els altres, de 1.500 euros. Això és solucionable.

No creus que el problema és que la CUP no vol formar part d'estructures amb Iniciativa?

Sembla que sí. La CUP ens ha demanat que trenquem amb Iniciativa. Que si fem una bona baralla amb ICV, guanyarem punts per acostar-nos a la CUP. Però el temps de les baralles s'ha acabat! Nosaltres ja ho hem tastat durant 30 anys. Ells potser ho han de tastar ara. No tenim 30 anys més perquè la CUP passi pel procés de matxucar-se ben matxucats per acabar adonant-se de tot això. Nosaltres els ho podem explicar en un resum de dues hores i ens estalviarem 30 anys. Nosaltres ens vam matar d'aquesta manera, ens vam barallar per això...

Els comunistes catalans sou especialistes en divisions i baralles.

Sí. Precisament per això els ho podem explicar perquè no es torni a repetir la mateixa història de sempre. Nosaltres vam tenir un debat sobre qui era millor comunista, i amb això ens vam matar. Ara alguns volen fer un debat sobre qui és millor independentista, i amb això potser es maten. El debat no és qui és millor comunista. Cadascú que sigui el que vulgui. Nosaltres no plantegem la unitat amb el PSC perquè hi ha qüestions bàsiques en les quals no ens posem d'acord. Però amb la CUP sí estem d'acord en les qüestions bàsiques.

Menys en la qüestió de la independència, no?

No seria possible la unitat si ens diuen que hem de pujar de genolls fins a Montserrat jurant que la independència de Catalunya és l'única solució. Aleshores, potser sí, no serà possible.

Però la CUP diu més coses. Critica que ICV-EUiA formés part de governs amb el PSC a Barcelona i a Catalunya, critica que impulsés el Model Barcelona, critica la conselleria d'Interior amb Joan Saura o, fins i tot, critica les possibles irregularitats al Fòrum de les Cultures.

Cap dels debats que proposen és un debat de futur. Ells es recorden de la història recent. Això ens va passar als comunistes. El nostre sector va arribar a trencar amb el PSUC perquè els acusàvem d'haver traït la classe obrera catalana durant la Transició. Són debats del passat. Avui molta gent d'Iniciativa treballa al carrer en lluites socials i obreres al costat de molta gent de la CUP. No veig contradiccions profundes entre el que diuen els uns i el que diuen els altres. Ara es tracta de crear una candidatura amb capacitat de guanyar les municipals contra les polítiques de privatització de la ciutat de Xavier Trias.

Tornareu a pactar amb el PSC a Barcelona?

Hi pactarà o no hi pactarà Guanyem. No és ICV ni EUiA. Però no ho descarto. Depèn de com vagin els resultats. Si Ada Colau guanya amb majoria absoluta, no hi haurà problema. Però, si no, què fem? La CUP potser descarta pactar amb el PSC, d'acord, però potser es planteja pactar amb ERC. Pactar amb ERC seria pactar amb la petita i mitjana burgesia catalana? ERC és més d'esquerres que el PSC? Què passa quan la CUP abraça el president Mas? És un moment de follia? Es pot pactar per la independència i no pels drets socials? Depèn d'on vulguis posar el barem del que es pot pactar i del que no es pot pactar. Per exemple, jo crec que la CUP s'hauria d'implicar molt més en la denúncia del TTIP, l'acord de lliure comerç entre els Estats Units i la Unió Europea. Això sí que buidaria la sobirania dels pobles i dels estats. No serem mai independents si tractats d'aquestes característiques s'aproven. La clau no és només tenir sobirania política, sinó sobirania econòmica.

“Jo sempre he estat federalista. Tot i que, quan era molt jove, anava amb l'estelada i creia en la independència”

Avui Joan Josep Nuet és més federalista o més independentista?

Jo sempre he estat federalista. Tot i que, mira, et reconec que, quan era molt jove i vivia a Reus, anava amb l'estelada; creia que la independència era la solució i vaig estar a punt d'entrar a militar a les Joventuts d'ERC.

Ets un cas estrany: un independentista que passa a ser federalista.

Sí, sí. Però el federalisme en què nosaltres creiem no té res a veure amb el federalisme del PSOE.

Explica't.

Jo m'identifico amb el federalisme de Pi i Margall. Els pobles i les persones tenen l'autonomia per decidir lliurement. Nosaltres creiem que Catalunya és una nació i, per tant, és un subjecte polític propi. En conseqüència, Catalunya té capacitat de decisió plena. Avui ja no pot ser dimensionada com una comunitat autònoma del Regne d'Espanya. Això ha tingut un recorregut amb coses positives i coses negatives. Ja no podem recompondre-ho amb una reforma de la Constitució. Anem cap a un procés constituent que projecta un nou paper de Catalunya. Nosaltres anomenem República Catalana aquest subjecte polític.

Ja, però, a partir d'aquí, com es resoldria l'encaix?

La República Catalana té la capacitat per triar quina relació tindrà amb els pobles veïns, d'Espanya i d'Europa. El que farem és triar. Però què ens interessa? Un bon veïnatge amb els pobles veïns. Com s'estableix? Amb diàleg a fons. Tot és possible. Estem oberts a tot. Si l'única possibilitat és la independència i la gent ho decideix, doncs ho farem. Però jo crec que hi ha altres bons veïnatges que no requereixen un estat independent, sinó una relació federal o confederal. Algú diu que no podem tenir un bon veïnatge amb el poble espanyol perquè històricament ens ha tractat malament... Doncs, no! Qui ens ha maltractat ha estat l'oligarquia espanyola que ha governat els pobles d'Espanya. El jornaler andalús o el miner asturià no ens ha fet cap mal. Prou feina tenia per sobreviure. Crec que el debat sobre la independència a Catalunya ha perdut racionalitat en els últims anys. Per nosaltres, la solidaritat entre els pobles és un valor universal i irrenunciable.

“Una DUI és començar la casa per la teulada. De qui seríem independents? Dels mercats? Del Banc Central Europeu?”

Imagina que al Parlament es vota una declaració unilateral d'independència perquè no es pot fer cap referèndum. Què votaria EUiA?

Una DUI és començar la casa per la teulada. De qui seríem independents? Dels mercats, del Banc Central Europeu, del Govern de Rajoy? No ho serem. Quin projecte polític estaria liderant el procés? A mi no m'interessen els interessos de Mas, de Rajoy o d'Angela Merkel. No em vull definir vers els interessos d'aquests governants. Jo em defineixo vers els interessos de la meva classe social i del meu poble.

Et veus com a diputat al Parlament la propera legislatura?

No. Tenim uns diputats, com Joan Mena, David Companyon o Lorena Vicioso, que estan fent una bona feina. I, a més, hi ha molts més companys al darrere. En canvi, jo em veig seguint com a diputat al Congrés dels Diputats i fent de coordinador d'EUiA.

No tindria lògica que el líder d'EUiA fos al Parlament de Catalunya en uns moments com aquests tan intensos?

Aquest és un concepte massa piramidal. A EUiA no és cap obsessió. Si l'organització digués que hem d'anar al Parlament, doncs, hi aniria. Però, de moment, no és el que s'està plantejant. Jo no sóc líder d'EUiA: en sóc el coordinador. A EUiA hi ha diversos lideratges.